

DANSKE
GYMNASIER

Danske Gymnasier og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier anbefaler, at elever skal kunne forhåndstilkendegive studieretningspræferencer inden skolestart

I gymnasieforligskredsens aftale om styrkede gymnasiale uddannelser fra 2016¹ fremgår det, at:

”Grundforløbet skal kvalificere elevernes endelige valg af studieretning og forbedre elevernes muligheder for at gennemføre den valgte studieretning.

Forligskredsen er derfor enig om, at grundforløbet på de treårige gymnasiale uddannelser fremover skal gøres kortere og mere målrettet for at give eleverne en bedre start i gymnasiet (...)”

Imidlertid viser EVA’s følgeforskningsprogram til gymnasireformen² og evalueringer fra Danske Gymnasier³ og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier⁴ af grundforløbet i de 3-årige gymnasiale uddannelser to overordnede konklusioner:

- Grundforløbet medvirker til, at elevernes studieretningsvalg kvalificeres.
- Grundforløbet har negative konsekvenser både trivselsmæssigt og fagligt.

Resultater af grundforløbsevalueringer

Konsekvenser for trivslen

Både EVA’s følgeforskning, DG’s og DEG’s evalueringer viser, at grundforløbet har negative trivselsmæssige konsekvenser, fordi eleverne ganske kort efter deres start på gymnasiet, hvor de har lært en ny klasse at kende, bliver splittet op på ny for at starte i en studieretningsklasse med nye klassekammerater. Det er for nogle elever en hård proces at skulle forholde sig til nye rammer og relationer, og det rammer især introverte elever og elever med behov for tryghed og stabilitet såvel fagligt som socialt.

---

¹ Aftale mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om styrkede gymnasiale uddannelser (2016) s.7 <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf16/apr/160603-styrkede-gymnasiale-uddannelser.pdf>

² Gymnasireformen følgeforskningsprogram 3. delrapport (2018) s. 65-71. <https://www.eva.dk/ungdomsuddannelse/gymnasireformen-foelgeforskningsprogram-3-delrapport>

³ Danske Gymnasier (2020): Grundforløbsundersøgelse <https://www.danskegymnasier.dk/wp-content/uploads/2020/09/Grundforloeb%20undersogelse-2020-1.0.docx>

⁴ Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (2017): Evaluering af grundforløbet i de gymnasiale uddannelser. https://deg.dk/fileadmin/2. Aktuel/1. Fokus/Gymnasie/DEG-L_s_evaluering_af_grundforloebet_ekstern.pdf

Konsekvenser for fagligheden

De nævnte evalueringer viser også, at der er negative faglige konsekvenser, fordi gymnasierne ikke fra start kan danne klasser, hvor eleverne har identiske faglige interesser og styrker. Identiske grundforløb for alle klasser etablerer et ensartet fagligt fundament for alle elever forud for studieretningsforløbet, men det betyder også, at de elever, der både er motiverede for og fagligt parate til at dyrke en speciel faglighed, ikke altid har mulighed for en faglig progression i det tempo, der ellers kunne realiseres.

Overgangen fra grundforløbet til studieretningsforløbet er ikke kun et socialt skifte, men også et fagligt skifte. Fagligheden fra grundforløbet skal føres videre i en ny ramme i studieretningsforløbet, og det fordrer ofte, at fagligt stof må repeteres eller knyttes til studieretningsforløbet på en ny måde. Det skaber et faglig afbræk, som kan have konsekvenser for den faglige progression.

Slutteligt betyder lærerskiftet ved overgangen fra grundforløbet til studieretningsforløbet, at lærer-elev-relationerne skal etableres på ny. Det er en proces, som tager tid, og relationen er vigtig for elevernes udbytte af undervisningen.

DG og DEG's fælles anbefaling til regelændringer

På baggrund af evalueringerne vurderer DG og DEG, at mens det er lykkedes at kvalificere elevernes studieretningsvalg, jf. den politiske intention med grundforløbet, er der rum for forbedring af elevernes start i gymnasiet.

Det er foreningernes ønske at fastholde de positive elementer af grundforløbet, hvorfor grundforløbets nuværende struktur og fokus på afklarende aktiviteter skal fastholdes. Samtidig anbefaler foreningerne dog at ændre reglerne, så gymnasierne får lov til at indhente forhåndstilkendegivelser af elevernes studieretningspræferencer. Det giver gymnasierne mulighed for, på baggrund af en lokal vurdering, at danne klasser i grundforløbet ud fra forhåndstilkendegivne faglige præferencer og på den måde reducere de negative faglige og trivselsmæssige konsekvenser af nye klassesannelser efter grundforløbet.

Det skal bemærkes, at der er forskellige opfattelser på gymnasierne af, om og i hvilken grad grundforløbet og de nye klassesannelser har negative konsekvenser for eleverne. Det er derfor ikke alle gymnasier, der ønsker at danne klasser ud fra forhåndstilkendegivelser af studieretningspræferencer.

Derfor anbefaler DG og DEG, at det skal være frivilligt for gymnasierne at bede eleverne om at forhåndstilkendegive en studieretningspræference. Med denne justering kan det enkelte gymnasium praktisere den rammesætning af grundforløbet, som lokalt vurderes at være mest hensigtsmæssig for elevernes trivsel og faglighed. Det er afgørende, at elever ikke

stilles juridisk forskelligt ift. at vælge studieretning efter grundforløbet, uagtet hvilken studieretningspræference de har angivet før grundforløbet.

Konkret forslag til ændring af bekendtgørelsen

Konkret anbefaler DG og DEG, at der tilføjes et stk. 2 til § 5 i bekendtgørelse nr. 497 af 18/05/2017 ”Bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser”, så § 5 ændres til følgende (ændringer markeret med kursiv):

§ 5. Institutionen giver i løbet af grundforløbet tidligst eleverne adgang til skriftligt at afgive deres ønske om valg af studieretningsforløb, når eleverne gennem undervisning, skriftlig screening i matematik, jf. lovens § 21, stk. 5, og evalueringssamtale, jf. lovens § 21, stk. 6, har kunnet opnå den afklaring, som er nævnt i § 3, stk. 1, dog tidligst i anden uge af oktober måned. I evalueringssamtalen inddrager institutionen den studievalgspportfolio, som eleven har sendt til institutionen sammen med sin optagelsesansøgning, jf. lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

Stk. 2 Institutionen kan vælge at indhente elevernes forhåndstilkendegivelse af deres studieretningspræference inden første undervisningsdag. En forhåndstilkendegivet studieretningspræference er ikke bindende for elevens senere studieretningsvalg og giver ikke forrang til opfyldelse af det endelige studieretningsvalg.

Med venlig hilsen

Birgitte Vedersø

Formand Danske Gymnasier

Ole Heinager

Formand Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier